

«Hvordan skal vi kunne bli mer inkluderende?» som Brudal refererer til. Det går tydelig fram at det var Ola Tronsmoen som skreiv artikkelen.

Eg kjemner meg såleis herleg fri for logisk brist i denne samanheng. Elles takk for den hyggelige helsinga Brudal opna artikkelen sin med. Eg tar med alle godord, jamvel om dei kjem i feil samanheng.

Ola Jonsmoen

Lite vann i Mjøsa

Jeg leser i HA tirsdag at NVE-regler hindrer Mjøsa i å stige.

Årsaken til reglene vet ikke jeg, men det er å håpe at NVE lar det være igjen såpass mye vann at skovlene på Sidsbladner tar med vannflaten.

Bjørn Furuhelm

Skal vi bry oss?

Jeg blir litt i villrede om Norges innstilling og respekt for egerlovverk når det gjelder landets inntak av mennesker med en annen kultur og tro.

Politikere har sagt et klart ja til å ta inn mennesker som av forskjellige årsaker er på flukt fra eget hjemland. Norge skal være et land man føler seg velkommen i. Allikevel blir det foretatt strenge undersøkelser på Gardemoen om hensikten for «Norgesbesøk».

Asyl er en glengs årsak og mange slipper igjennom med dette. Spørsmål om kultur og religion er ikke et aktuelt tema. Norge har sagt ja til å være et flerkulturelt samfunn. Vi nordmenn skal akseptere mennesker vi omgås som har en annen tradisjon og kultur.

Mennesker med en islamsk

Sidemålsstilen

Nynorsken taper stadig terreng som skoleSpråk. Anrall nynorskbrukere er stadig synkende. Grunnskolen 13 %, videregående skoler 7 % og høyskoler 3 %. Kommuner etter kommuner blir rene bokmålskommuner.

Under 10 % ser på nynorsk som sitt daglige skriftspråk. Målkolket skylder på at lærerne er for lite motiverte, at lærebøkene er for dårlige og at undervisningen i nynorsk er fantasiløs.

Samhøsten er den at sidemålsstilen er gått ut på dato. Elevene oppfatter det å forholde seg skriftlig til to nesten identiske varianter av norsk som meningsløst.

religion og kultur har vært en hovedgruppe av innvandrere de siste årene. Islamister praktiserer en helt annen tro og kultur enn oss kristne. Spørsmålet mitt er derfor: Hvem skal rette seg etter hva? Norges lover og andre bestemmelser gjelder for oss alle. Men hva gjelder når det dreier seg om fremmede kulturer? Skal islamistene få gjennomslag for sine tradisjoner og tro? Bæring av burka, frihet for å tilbe Allah og omskjæring av små barn er noe fremmed og nytt for oss nordmenn. Tødedommen praktiserer omskjæring, men det er liksom akseptert.

I et program i NRK forleden («Bremppunkt»), ble det reist spørsmål om at omskjæring skal være akseptert som en handling i fremmede kulturers tradisjon.

opp. Der gjør de ved å sende bulldosere inn, som uten varsel og gjerne midt på natten fratar

Sidemålsstilen kveler ethvert forsøk på å presentere nynorsk som positivt. Det er simpelthen ikke riktig å sette der store flertallet av ungdommer i en opplærings situasjon som er umulig for andre enn et lite mindretall spesielt interesserte.

Det er baksteværsk å insistere på en skriftlig sidemålsundervisning som til de grader har vist seg å virke mot sin hensikt. Det er drekte dumt å holde fast på et ideologisk kart som ikke stemmer med terrenget. Dette bør de politiske partier nå forstå og gjøre noe med dagens

Handlingen ser vi, som nordmenn, som bestialsk og umenneskelig. Hva skal vi velge? Som et «ja-takk-til-innvandring»-land, må vi vel også akseptere en annen religions tradisjoner? Men hvor går Norges lands grenser? Frankrike er det landet i Europa som nå har satt grenser ved å forby burkabæring i visse tilfeller. Skal resten av Europa bare akseptere nye tradisjoner og religiøs tro?

Vi i Norge har sagt ja til innvandring. Skal vi også akseptere de fremmedes gjennomføring av eldgammel tradisjon? Debatten i NRK viser at spørsmålet er aktuelt, men uavklart. Skal vi bry oss? Skal vi være velkomne til andres tradisjoner og gjennomføring av religiøs tro?

Hilsen Sverre Alhaug

myndighetene stopper alle tvangsutkastelser. Ingen må kastes ut av sitt hjem uten å ha blitt rådspurt

fastlåste språksituasjon. Vi er mange velgere, som utålmodig venter på at noe skal skje.

Bjørn Kristen Ørbæk

Om vokalar og konsonantar

Per Johansen skreiv i HA 29. april at trønderane kunne uttrykke seg berre ved hjelp av konsonantar, og eit døme var då den kjende regla: «Æ ei a æ å».

No finst der språk som er mykje meir baserte på konsonantar enn norsk, men det Johansen meinte her var vokalar og ikkje konsonantar.

Eg har hatt studentar som etter eit heilt semester med grammatikk og dermed også norsk lyd lære (fonologi), ikkje har klart å halde dei to temane vokalar og konsonantar ifrå kvarandre. Dermed er det kanskje ikkje så rart at det er ein og annan «der uten» som også blandar desse orda; dei er trass alt fremmendord frå latin.

Ei lita husehjelp kan vere eit relativt ofte brukt ord som «vokal» for song eller songstemme og «vokalist» for songar eller songarinne. Dersom ein tenker på operasong, vil ein truleg helst tenkje på laaange tonar, og desse tonane må nødvendigvis sryngjast på vokalar, dvs. a, e, i, o, u, y, æ, ø, å.

Desse lydane kallar vi på norsk også for «sjølvlydar», nettopp fordi dei kan stå åleine og klinge utan nokon annan lyd å støtte seg på. Vokal tyder då også konkret «klangfull».

Konsonantar er då dei lydane som ikkje klingar så godt åleine.

På vegne av Amnesty Gruppe 57 **Ole Danbolt d.e.**

Når vi skal uttale bokstavar som b, c, d, f osv., vel vi som regel å bruke ein vokal som hjelpelyd for at dei skal kunne klinge. Vi seier altså be, ce, de, ef.

På norsk kallar vi konsonantane også for «medlydar». Det latinske ordet «konsonant» tyder «å klinge saman» (con + sonare). Konsonantane er altså dei lydane som ein uttalar saman med ein annan lyd, nemleg ein vokal.

Forstavinga kon- har vi i mange lånord i norsk, t.d. konsekvens, konspirasjon, konfirmasjon, og tydinga til dette vesle ordet er altså «saman».

Når det er sagt, så er mange forkortingar, t.d. i sms-språk, baserte på bruk av konsonantar. Det er nettopp fordi ein meir eller mindre automatisk vil lese konsonantane saman med dei tilhøyrande vokalaner. Med litt øving kan n drfr ltr ls n kstl utn vklr.

Jens Haugan

DAGENS DIKT

Frihet

Du eier ikke friheta om du får skrive, stå på åpne talerstoler og fremheve med stor tydelighet menninga di.

Demokrati heter detta, så fjern fra der du innerst ville og hjertet ditt virkelig trodde på.

Bjørn Frang